

**ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW**

z dnia

2011 r.

w sprawie określenia organu dowodzenia obroną powietrzną oraz trybu postępowania przy stosowaniu środków obrony powietrznej w stosunku do obcych statków powietrznych niestosujących się do wezwań państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym

Na podstawie art. 18b ust. 6 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 67, z 2010 r. Nr 164, poz. 1108 oraz z 2011 r. Nr 50, poz. 255) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) organ dowodzenia obroną powietrzną, przy pomocy którego Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych wykonuje zadania Ministra Obrony Narodowej w zakresie ochrony granicy państwowej w przestrzeni powietrznej;
- 2) tryb postępowania przy stosowaniu środków obrony powietrznej, o których mowa w art. 18b ust. 2, 2a i 2c ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej, w stosunku do obcych wojskowych i cywilnych statków powietrznych niestosujących się do wezwań państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym oraz organu dowodzenia obroną powietrzną, w tym zakres i sposób współdziałania organu dowodzenia obroną powietrzną z państwowym organem zarządzania ruchem lotniczym oraz z organem dowodzenia Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej;
- 2) państwowym organie zarządzania ruchem lotniczym - należy przez to rozumieć Polską Agencję Żeglugi Powietrznej;
- 3) obiekcie powietrznym typu RENEGADE – należy przez to rozumieć cywilny statek powietrzny, który przekroczył powietrzną granicę państwową albo wykonuje lot w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej bez zezwolenia lub niezgodnie z warunkami zezwolenia i nie zastosował się

do wezwań, o których mowa w art. 18b ust. 1 ustawy, oraz może być użyty jako środek ataku o charakterze terrorystycznym;

- 4) Dyżurnym Dowódcy Obrony Powietrznej – należy przez to rozumieć oficera Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej wyznaczonego do pełnienia służby w systemie obrony powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej i wykonywania funkcji narodowego przedstawiciela władz państwowych (National Governmental Authority) w Zintegrowanym Systemie Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego;
- 5) statku przechwytyjącym – należy przez to rozumieć uzbrojony samolot bojowy lub śmigłowiec wraz z załogą, wydzielony z Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej lub państwa Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, wykonujący zadania wojskowego nadzoru przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 3. 1. Organem dowodzenia obroną powietrzną jest Centrum Operacji Powietrznych.

2. Centrum Operacji Powietrznych wraz z podległymi i podporządkowanymi mu dyżurnymi siłami i środkami systemu obrony powietrznej, jest jednostką funkcjonującą w strukturze Sił Powietrznych.
3. Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych, przy pomocy Centrum Operacji Powietrznych, wykonuje zadania w zakresie ochrony granicy państwowej w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 4. 1. Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej kieruje działaniami Centrum Operacji Powietrznych w zakresie nienaruszalności przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Jeżeli umowy międzynarodowe, których Rzeczpospolita Polska jest stroną nie stanowią inaczej, decyzję o opuszczeniu przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej przez polskie statki przechwytyjące oraz o przekroczeniu granicy państwowej i lot w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej przez wojskowe statki przechwytyjące państwa Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego realizujące zadania w ramach Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego w celu przeciwdziałania wojskowym i cywilnym statkom powietrznym podejmuje Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej.

§ 5. 1. Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej decyduje o wyborze lotniska, na które sprowadza się wojskowe statki powietrzne zmuszone do lądowania przez statki przechwytyjące.

2. Państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym we współdziałaniu z Centrum Operacji Powietrznych decyduje o wyborze lotniska, na które sprowadza się cywilne statki powietrzne zmuszone do lądowania przez statki przechwytyjące.

§ 6. 1. Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej, stosownie do spełnienia przez obcy cywilny statek powietrzny poniższych kryteriów, kwalifikuje obiekt powietrzny do kategorii:

- 1) „Podejrzany RENEGADE” — w przypadku wykrycia cywilnego statku powietrzego o nieokreślonych intencjach albo spełniającego dwa lub więcej z poniżej wymienionych warunków:
 - a) narusza plan lotu,
 - b) odmawia wykonania lub nie reaguje na polecenia państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym, cywilnych i wojskowych lotniskowych organów służby ruchu lotniczego lub organów dowodzenia obroną powietrzną,
 - c) niespodziewanie zmienia parametry lotu,
 - d) nastąpiła przerwa w korespondencji radiowej, szczególnie w połączeniu ze zmianą parametrów lotu,
 - e) nastąpiła zmiana kodów transpondera radaru wtórnego lub nadmierne wykorzystywanie sygnału identyfikacji, bez uprzedniej zgody państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym,
 - f) załoga używa niestandardowej frazeologii lub odnotowano inne niezgodne z procedurą zmiany w korespondencji radiowej,
 - g) nastąpił wybór w modzie 3/A kodu 7500 (uprowadzony statek powietrzny), 7600 (utrata łączności), 7700 (sytuacja awaryjna),
 - h) nastąpił przekaz radiowy nie dotyczący procedur lotniczych,
 - i) nastąpiło przerwanie lub zaprzestanie emitowania sygnałów z transpondera radaru wtórnego,
 - j) otrzymano zawiadomienie od innych organów władzy publicznej, państw sąsiednich lub organizacji międzynarodowych albo instytucji pozarządowych o zamiarach statku powietrzego,
 - k) otrzymano nieokreśloną groźbę użycia przemocy za pośrednictwem strony trzeciej;
 - l) otrzymano zawiadomienie o umieszczeniu na pokładzie statku powietrzego przedmiotu, urządzenia, substancji lub innego materiału niebezpiecznego, które mogą zostać użyte do ataku o charakterze terrorystycznym.
- 2) „Prawdopodobny RENEGADE” — w przypadku gdy:
 - a) wykryto również inne statki powietrzne, które nie wykonują poleceń państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym,
 - b) cywilny statek powietrzny zakwalifikowany jako „Podejrzany RENEGADE” w dalszym ciągu nie wykonuje poleceń państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym lub organów dowodzenia obroną powietrzną,
 - c) cywilny statek powietrzny odmawia wykonania lub nie reaguje na polecenia i przekazywane znaki dowódcy statku przechwytyującego;
- 3) „Potwierdzony RENEGADE” — w przypadku gdy spełnia on jednocześnie niżej wymienione kryteria:

- a) przechwycony i rozpoznany cywilny statek powietrzny w dalszym ciągu nie wykonuje poleceń dowódcy statku przechwytyjącego, państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym oraz organów dowodzenia obroną powietrzną,
 - b) posiadane informacje potwierdzają bez żadnych wątpliwości, że cywilny statek powietrzny ma być użyty jako środek ataku o charakterze terrorystycznym.
2. Zakwalifikowanie statku powietrznego do odpowiedniej kategorii wymienionej w ust. 1, następuje na podstawie informacji posiadanych przez Dyżurnego Dowódcę Obrony Powietrznej oraz przeprowadzonej przez niego analizy sytuacji.
 3. Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej otrzymuje informacje o sytuacji powietrznej i zagrożeniach od państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym, właściwych organów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych organów państwowych Rzeczypospolitej Polskiej zapewniających bezpieczeństwo państwa.
 4. W analizie sytuacji powietrznej Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej uwzględnia również informacje otrzymywane od właściwych organów Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego i innych organów międzynarodowych lub innych państw.
 5. W przypadku zakwalifikowania statku powietrznego znajdującego się w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej do odpowiedniej kategorii RENEGADE, Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej wnioskuje do właściwego organu Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, o przekazanie uprawnień do dowodzenia siłami i środkami obrony powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej wydzielonymi do Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego oraz powiadamia Dowódcę Operacyjnego Sił Zbrojnych.

- § 7. 1.** W przypadku niezastosowania się do wezwań i poleceń, o których mowa w art. 18b ust. 1 ustawy, decyzję o zastosowaniu środków, o których mowa w art. 18b ust. 2 ustawy, do obcego cywilnego statku powietrznego, Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych może podjąć, po zakwalifikowaniu obcego cywilnego statku powietrznego do kategorii „Podejrzany RENEGADE”.
2. W przypadku niezastosowania się do wezwań i poleceń, o których mowa w art. 18b ust. 2 ustawy, decyzję o oddaniu strzałów ostrzegawczych do obcego cywilnego statku powietrznego, Dowódca Operacyjny może podjąć, po zakwalifikowaniu obcego cywilnego statku powietrznego do kategorii „Prawdopodobny RENEGADE”.
 3. W przypadku dalszego niezastosowania się do wezwań i poleceń, o których mowa w art. 18b ust. 2 ustawy oraz po wyczerpaniu środków o których mowa w ust. 2, statek przechwytyjący eskortuje obcy cywilny statek

powietrzny z pasażerami na pokładzie do czasu jego lądowania na lotnisku lub opuszczenia przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

4. W przypadku niezastosowania się do wezwań i poleceń, o których mowa w art. 18b ust. 1 ustawy, decyzję o zniszczeniu obcego cywilnego statku powietrznego, o którym mowa w art. 18b ust. 2c ustawy, po wyczerpaniu dostępnych środków, o których mowa w art. 18b ust. 2a pkt 1 ustawy, Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych może podjąć, po zakwalifikowaniu cywilnego statku powietrznego do kategorii „Potwierdzony RENEGADE”.

§ 8. 1. W przypadku wykrycia obcego wojskowego statku powietrznego naruszającego przestrzeń powietrzną Rzeczypospolitej Polskiej, właściwy organ dowodzenia obroną powietrzną Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, w uzgodnieniu z Dyżurnym Dowódcą Obrony Powietrznej, może zdecydować o użyciu sił i środków wydzielonych do Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego tylko do działań określonych w art. 18b ust. 2 ustawy.

2. Decyzję, o zastosowaniu środków, o których mowa w art. 18b ust. 2a ustawy, przez dyżurne siły i środki wydzielone do systemu obrony powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej i Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego podejmuje Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych.

3. Decyzję Dowódcy Operacyjnego Sił Zbrojnych, o której mowa w ust. 2, Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej natychmiast przekazuje podległym dyżurnym siłom wydzielonym do systemu obrony powietrznej, oraz właściwemu organowi dowodzenia obroną powietrzną Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego.

4. W sytuacji gdy obcy wojskowy statek powietrzny atakuje statek przechwytyjący, decyzję o jego zniszczeniu podejmuje dowódca statku przechwytyjącego.

5. W przypadku utraty łączności z Centrum Operacji Powietrznych, w sytuacji gdy obcy wojskowy statek powietrzny dokonuje zbrojnej napaści lub agresji przeciwko obiektom położonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub wyraźnie i uparcie manewruje na pozycję dogodną do ataku przeciwko statkowi przechwytyjącemu, decyzję o jego zniszczeniu może podjąć dowódca statku przechwytyjącego.

§ 9. 1. Centrum Operacji Powietrznych współdziała z państwowym organem zarządzania ruchem lotniczym w zakresie:

- 1) zapewnienia bezpieczeństwa lotów statków powietrznych w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) wymiany informacji o sytuacji powietrznej oraz o planowanych i wykonywanych lotach obcych wojskowych statków powietrznych w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) przestrzegania ustalonych procedur koordynacji i identyfikacji oraz przekazywania odpowiedzialności nad lotem statków przechwytyjących w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej;

- 4) wykorzystania przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej przez dyżurne siły i środki systemu obrony powietrznej w celu:
- a) priorytetowego udostępnienia przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej oraz zapewnienia bezpieczeństwa dla statków przechwytyjących realizujących zadania wojskowego nadzoru przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) zastosowania naziemnych środków systemu obrony powietrznej wobec statków powietrznych nieprzestrzegających przepisów wykonywania lotów obowiązujących w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Współdziałanie, o którym mowa w ust. 1, następuje przez ciągłą bieżącą wymianę informacji za pomocą sieci telekomunikacyjnych lub w inny sposób ustalony przez Dowódcę Centrum Operacji Powietrznych i państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym.

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.¹⁾

PREZES RADY MINISTRÓW

¹⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie postępowania przy stosowaniu środków obrony powietrznej w stosunku do obcych statków powietrznych niestosujących się do wezwań państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym, które utraciło moc obowiązującą z dniem wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy o ochronie granicy państwowej (Dz. U. Nr 50, poz. 255), tj. z dniem 23 marca 2011 r.

UZASADNIENIE

Projekt **rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie określenia organu dowodzenia obroną powietrzną oraz trybu postępowania przy stosowaniu środków obrony powietrznej w stosunku do obcych statków powietrznych niestosujących się do wezwań państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym** opracowano w związku z obowiązkiem wykonania upoważnienia ustawowego zawartego w art. 18b ust. 6 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 67, z późn zm.), zmienionej na mocy postanowień art. 1 pkt 1 lit. d ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 50, poz. 255).

Projektowane rozporządzenie zastąpi regulacje rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2004 r. **w sprawie postępowania przy stosowaniu środków obrony powietrznej w stosunku do obcych statków powietrznych niestosujących się do wezwań państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym** (Dz. U. 2004 r. Nr 279, poz. 2757),

Zgodnie z wyżej wskazaną delegacją ustawową, Rada Ministrów określi organ dowodzenia obroną powietrzną (o którym mowa w art. 7 ust. 4 ustawy o ochronie granicy państwowej) oraz tryb postępowania przy stosowaniu środków (o których mowa w art. 18 b ust. 2, 2a i 2c ustawy o granicy państwowej), mając na względzie zapewnienie prawidłowego zastosowania tych środków tylko w przypadku braku możliwości innego wymuszenia przestrzegania prawa polskiego, a także sprawność i skuteczność współdziałania organu dowodzenia obroną powietrzną z państwowym organem zarządzania ruchem lotniczym oraz organami zapewniającymi bezpieczeństwo państwa.

Przedmiotowy projekt rozporządzenia definiuje pojęcie „organu dowodzenia obroną powietrzną”. Organem tym jest Centrum Operacji Powietrznych, podporządkowane operacyjnie Dowódcy Operacyjnemu Sił Zbrojnych, działające w strukturze Sił Powietrznych. Przy pomocy organu dowodzenia obroną powietrzną, Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych wykonuje zadania Ministra Obrony Narodowej w zakresie ochrony granicy państwowej w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozporządzenie określa również zadania Dyżurnego Dowódcy Obrony Powietrznej. Zgodnie z definicją, jest nim oficer Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej wyznaczony do pełnienia służby w systemie obrony powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej i wykonywania funkcji narodowego przedstawiciela władz państwowych (National Governmental Authority) w Zintegrowanym Systemie Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego.

Rozporządzenie określa także tryb postępowania przy stosowaniu środków, o których mowa w art. 18b ust. 2, 2a i 2c ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej, zasady kwalifikowania obcych cywilnych statków

powietrznych do kategorii RENEGADE oraz zasady oddziaływania do tych obiektów w zależności od przyznanej kategorii.

W zmienianym rozporządzeniu Dowódca Sił Powietrznych oraz Minister Obrony Narodowej byli uprawnieni do przekazywania Dyżurnemu Dowódcy Obrony Powietrznej, swoich decyzji o zastosowaniu środków o których mowa w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej. Obecnie zgodnie z art. 18b ust. 3 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej, tylko Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych jest uprawniony do podejmowania takich decyzji.

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.) i nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej.

Zakres projektu rozporządzenia nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowany akt prawny

Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych, organ dowodzenia obroną powietrzną, Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej, Państwowa Agencja Żeglugi Powietrznej, zarządcy lotnisk.

2. Konsultacje społeczne

Z uwagi na charakter proponowanej regulacji, która wiąże się ściśle z zadaniami Ministra Obrony Narodowej i jego organów w zakresie ochrony granicy państwowej w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej, projekt nie wymaga przeprowadzenia konsultacji społecznych.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Obrony Narodowej.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Zaproponowane zmiany nie będą pociągać za sobą skutków finansowych.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Zaproponowane rozwiązania nie będą miały wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Niniejsza regulacja nie ma wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Przyjęte w projekcie rozwiązania nie mają wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

*Za zgodność pod względem
prawnym i redakcyjnym*

M. Ułamecki